

Pien-Päijänteen ROYK

RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOTUS

Luhangan kunta

5.7.2023

P37048

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
1.1	Eskola, 435-402-13-3	4
1.2	Keloniemi, 435-402-4-350	5
1.3	Liansaari, 435-402-4-647	6
1.4	Korppi, 435-402-7-130	7
1.5	Piipeli, 435-402-7-34	8
1.6	Vähä-Toivainen, 435-401-1-87	9
1.7	Saarikeidas, 435-402-7-124	10
1.8	Haapahankonen, 435-402-7-151	11
1.9	Kuikko, 435-402-7-101	12
1.10	Hakulinniemen leirikeskuksen rakennukset	13
2	Tiivistelmä	14

Liitteet

Päijänteen saaristoinventointi, kohdeotteet KIOSKI-tietokannasta.

*FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.***

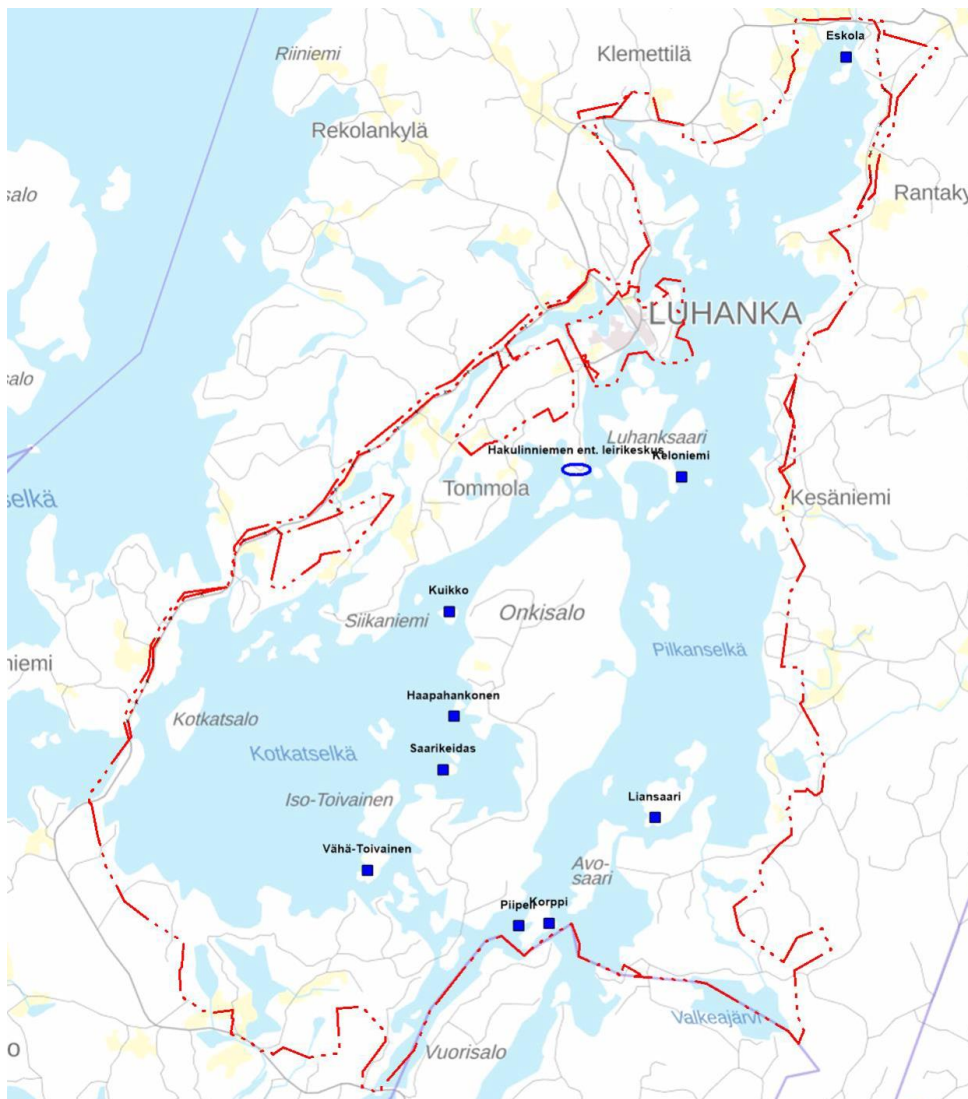
Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Johdanto

Tässä raportissa on esitetty arvotus ja suositukset kaavaan merkitsemiselle. Kaikki kohteet on inventoitu Päijänteen saaristoinventoinnin yhteydessä 2015-2016. Kohteista on lisätty tähän raporttiin päivitetty kuva.

Lähdeaineistona on käytetty Päijänteen saaristoinventointia (Päijänteen saaristoinventointihanke 2015, Kuhmoisten, Luhangan ja Korpilahden Kärkistensalmen vaikeasti tavoitettavat saarikohteet, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo ja ELY-keskus). Arvotettavia kohteita koskevat inventointiotteet KIOSKI-tietokannasta on koottu arvotuksen liitteeksi. Tämä arvotus ei ole sisältänyt lisäinventointia. Niiden kohteiden kohdalla, joista ei ole saaristoinventoinnin yhteydessä määritetty ajoitusta, on annettu arvio ajoituksesta rakennushistoriallisten ja historiallisten arvojen määrittämisen tueksi.

Kuva 1. Kohteet kartalla. Kartta: Keski-Suomen museo.

1.1 Eskola, 435-402-13-3

Kuvaus

Eskolan pyöröhirsinen vapaa-ajan rakennus sijaitsee Jouhiaisien eteläkärjessä. Saaristoinventoinnissa ajoituslittetiksi on kuvattu rakennuskanta 1940-2000-väliseltä ajalta. Karttatarkastelun perusteella rakennus on todennäköisesti 1970-1980-lukujen vaihteesta. Pihapiiriin kuuluvat päärakennuksen lisäksi vanha punaiseksi maalattu saunatuparakennus, sekä vaja. Rakennus on aktiivisessa käytössä ja siihen ei vaikuta tehdyn merkittäviä muutostöitä.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvoitettu paikallisesti arvokkaaksi. Sen historialliset arvot liittyvät Pien-Päijänteen myöhempään vapaa-ajan kulttuuriin sen edustaessa 1970-1980-luvun vapaa-ajan asutusta. Kohteella ei ole merkittäviä rakennushistoriallisia arvoja sen edustaessa tavanomaista pienimittakaavaista vapaa-ajan rakentamista. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarissa.

Suositus

Kohteen arvot eivät muodostu niin merkittäviksi, että sitä olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä.

1.2 Keloniemi, 435-402-4-350

Kuvaus

Keloniemi sijaitsee Luhansaaren kaakkoisrannalla. Saaristoinventoinnissa ajoituslittetiksi on merkitty 1964 (1978). Päärakennus on tehty vuonna 1964, rannan sauna (alkujaan aitta) siirrettiin paikalleen kirkonkylästä samana vuonna ja pikkuaitta siirrettiin saareen Rekolan kylästä. Päärakennusta laajennettiin vuonna 1978 ja samana vuonna kiinteistön lounaispuolelle lähelle rantaa tehtiin hirsirakenteinen aitta. Pihapiiriin kuuluu lisäksi vaja. Rakennus on aktiivisessa käytössä.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvoitettu paikallisesti arvokkaaksi. Sen historialliset arvot liittyvät Pien-Päijänteen myöhempään vapaa-ajan kulttuuriin. Rakennusta on laajennettu vuonna 1978, eikä se ole enää selkeästi hahmotettavissa 1960-luvun rakennukseksi. Kohteella ei ole merkittäviä rakennushistoriallisia arvoja. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarella.

Suositus

Kohteen arvot eivät muodostu niin merkittäviksi, että sitä olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä.

1.3 Liansaari, 435-402-4-647

Kuvaus

Kohde sijaitsee Liansaaren eteläpäässä. Liansaaren tila on 1900-luvun ensimmäisiltä vuosikymmeniltä ja saaristoinventointiin kirjatun omistajan muistitiedon mukaan koko saari on asutettu 1800-1900-lukujen taitteesta. Tilan päärakennus on 1920-luvulta ja pihapiiriin on nykyisen riihen/vahan, aitan sekä saunan lisäksi kuulunut myös navetta ja puimala. Tilalla on harjoitettu perinteistä maataloutta 1970-luvulle saakka, kunnes syksyllä 1972 siirtyi vapaa-ajan viettopaikaksi vakituisten asukkaiden muutettua pois. Kohde vaikuttaa jääneen tyhjilleen ja ikkunoita on särkynyt.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvotettu paikallisesti arvokkaaksi. Sen historialliset arvot liittyvät Luhangan varhaiseen saaristomaaseutusutukseen. Rakennus on säilyttänyt hyvin alkuperäisen ilmeensä, joskin katon katemateriaali on myöhemmin uusittu. Kohteella on paikallista asutushistoriallista merkitystä. Alkuperäisen ilmeensä säilyttäneellä kohteella on myös rakennushistoriallisia arvoja. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarella.

Suositus

Kohteella on sellaisia arvoja, että se olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä. Kohteen säilymisedellytykset ovat kuitenkin epävarmat sen vaikuttaessa jääneen tyhjilleen.

1.4 Korppi, 435-402-7-130

Kuvaus

Kohde sijaitsee Korpinsaaren itäosassa. Korpinsaari oli alkujaan Kivilaakson tilan maita ja sen asutus on muistitiedon mukaan alkanut 1800-luvun lopulla. Korpinten tila on alkujaan ollut kivilaakson tilan mäkitupa ja vakituista asutusta siellä on maanviljelystoiminnan ohessa ollut 1950-luvun alkuun saakka. Tilan päärakennus on alkujaan sijainnut saaren eteläosassa niemenkärjessä, josta se on siirretty nykyiselle paikalleen. Tilan päärakennusta on muutettu vuosien saatossa. Vanhin osa on yli 100 vuotta vanha itäpäädyssä oleva tupa. Laajennuksia on tehty kolmeen otteeseen: länsipäätyyn huoneosa, porstua ja kuisti. Muutokset on tehty 1930-1940.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvotettu paikallisesti arvokkaaksi. Sen historialliset arvot liittyvät Luhangan varhaiseen saaristomaaseutusutukseen. Rakennus on säilyttänyt hyvin alkuperäisen ilmeensä huolimatta myöhemmistä laajennustöistä. Katon katemateriaali on myöhemmin uusittu. Pihapiirissä on säilynyt samaa aikakautta edustavia rakennuksia. Kohteella on paikallista asutushistoriallista merkitystä. Alkuperäisen ilmeensä säilyttäneellä kohteella on myös rakennushistoriallisia arvoja. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarella.

Suositus

Kohteella on sellaisia arvoja, että se olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä.

1.5 Piipeli, 435-402-7-34

Kuvaus

Kohde sijaitsee Korpinsaaren länsikärjessä. Kohteen ajoitusta ei ole kirjattu saaristoinventoinnin yhteydessä, mutta tyylin ja rakennustavan perusteella kohde vaikuttaa 1940-1950-luvulla rakennetulta. Alkuperäinen rakennus lienee ollut pienempi ja sitä on myöhemmin laajennettu pystypeiterimoitella rakennusosalla. Katto ja savupiippu on uusittu. Myös ovet ja osa ikkunoista vaikuttavat uusilta. Myös edustan terassi on rakennettu myöhemmin.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvotettu paikallisesti arvokkaaksi. Sen historialliset arvot liittyvät Luhangan varhaisempaan vapaa-ajan asutukseen (1950-luvun huvilakulttuuri). Rakennukseen tehdyt muutostyöt ovat muuttaneet sen alkuperäistä ilmettä. Kohteella on rakennushistoriallisia arvoja. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saassa.

Suositus

Kohteella on historiallisia, maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja. Rakennukseen tehdyt muutostyöt ovat kuitenkin vaikuttaneet kohteen ilmeeseen merkittävästi. Arvot eivät muodostu niin suuriksi, että kohde olisi perusteltua merkitä suojelumerkinnällä.

1.6 Vähä-Toivainen, 435-401-1-87

Kuvaus

Kohde sijaitsee Vähä-Toivaisen länsirannalla. Päärakennus on pienipiirteinen saunamökki 1950-luvulta. Rakennukseen on tehty laudasta laajennusosa 1960-luvulla. Veranta on myöhemmin lasitettu. Katto on uusittu 1980-luvulla.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvoitettu paikallisesti arvokkaaksi ja arvoitu asutushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittäväksi. Sen historialliset arvot liittyvät Luhangan varhaisempaan vapaa-ajan asutukseen (1950-luvun huvilakulttuuri). Rakennukseen tehdyt muutostyöt ovat muuttaneet sen alkuperäistä ilmettä. Kohteella on rakennushistoriallisia arvoja. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarella.

Suositus

Kohteella on historiallisia, maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja. Rakennukseen tehdyt uutos-työt ovat kuitenkin vaikuttaneet kohteen ilmeeseen merkittävästi. Arvot eivät muodostu niin suuriksi, että kohde olisi perusteltua merkitä suojelumerkinnällä.

1.7 Saarikedas, 435-402-7-124

Kuvaus

Kohde sijaitsee Suusaaren itäreunalla. Päärakennus pyöröhirrestä rakennettu huvila, joka on valmistunut vuonna 1979. Saari on kuulunut Onkialon Kivilaakson tilaan, johon on kuulunut Suusaarten lisäksi muitakin saaria. Pihapiiriin kuuluu päärakennuksen lisäksi ulkokoivu, varistorakennus ja kesäkeittiö.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvotettu paikallisesti arvokkaaksi. Sen historialliset arvot liittyvät Pien-Päijänteen myöhempään vapaa-ajan kulttuuriin sen edustaessa 1970-1980-luvun vapaa-ajan asutusta. Kohteella ei ole merkittäviä rakennushistoriallisia arvoja sen edustaessa ajalleen tavanomaista vapaa-ajan rakentamista. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarella.

Suositus

Kohteella ei ole sellaisia arvoja, että se olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä.

1.8 Haapahankonen, 435-402-7-151

Kuvaus

Kohde sijaitsee Haapahankosen saaren eteläkärjessä. Kohde on pieni kesäasunto, joka on rakennettu saareen ilmeisesti 1969-1985 välisenä aikana. Rakennukseen on myöhemmin uusittu kate. Pihapiiriin kuuluvat lisäksi kapeapyöröhirsinen uudempi loma-asunto, vanha tynnyrisauna, pieni vaja ja mutterimallinen hirsinen kesäkeittiö.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvotettu paikallisesti arvokkaaksi. Kohteella on arvioitu olevan paikallista historiallista ja maisemallista merkitystä Päijänteen 1900-luvun lopun loma-asumisen esimerkkeinä. Kohteella on rakennushistoriallisia arvoja hyvin historiallisen rakennustapansa säilyttäneenä rakennuksena. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saarella.

Suositus

Kohteella on historiallisia, maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja. Kohteen arvot eivät ole paikkaan sidottuja, sen ollessa todennäköisesti muualta siirretty rakennus. Arvot eivät muodostu niin suuriksi, että kohde olisi perusteltua merkitä suojelumerkinnällä.

1.9 Kuikko, 435-402-7-101

Kuvaus

Kohde sijaitsee Kuikkosaaren pohjoisrannalla. Karttatarkastelujen perusteella Kuikkosaassa on ollut kesäasunto jo vuonna 1969 samoilla sijoilla. Päijänteen saaristoinventoinnin yhteydessä Kuikolle ei ole määritelty ajoitusta. Voidaan arvioida, että kohde olisi valmistunut 1960-luvun aikana. Terassi on rakennettu tai uusittu myöhemmässä vaiheessa.

Arvotus

Kohde on saaristoinventoinnissa arvoitettu paikallisesti arvokkaaksi. Kohteella on historiallista arvoa Pien-Päijänteen loma-asutushistoriasta kertovana kohteena. Kohteen rakennushistorialliset arvot jäävät suhteellisen vähäisiksi sen edustaessa tyypillistä aikansa vapaa-ajan rakentamista. Erityispiirteenä on terassin koristeellisempi kaidelaudoitus. Kohde sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla saassa.

Suositus

Kohteella on paikallista historiallista arvoa, arvot eivät kuitenkaan muodostu niin merkittäviksi, että se olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä.

1.10 Hakulinniemen leirikeskuksen rakennukset

Kuvaus

Luhangan kirkonkylän taajaman eteläosassa sijaitseva Hakulinniemi on alun perin ollut Luhangan seurakunnan omistuksessa, josta se siirtyi 1960-1970-lukujen vaihteessa Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen liitolle. Mökkejä alettiin rakentaa talkoovoimin 1970-luvun alussa. Alue rakennuksineen myytiin 2008 kiinteistöyhtiö Hakulinniemelle. Alue on sittemmin lohkottu neljään osaan, mökit ovat yksityisessä vapaa-ajan käytössä ja niitä on täydennetty terasseilla. Inventoinnin kuvauksen mukaan osa vanhoista rakennuksista on yhteiskäytössä. Alueella sijaitsee 11 vapaa-ajan rakennusta talousrakennuksineen. Rakennukset ovat 1-1½-kerroksisia, hyvin omaa aikakauttaan edustavia hirsii- tai lautarakenteisia rakennuksia.

Arvotus

Kohteella on saaristoinventoinnissa arvioitu olevan paikallista historiallista merkitystä osana NNKY:n toimintaa. Suurin osa rakennuksista on säilynyt alkuperäisessä asussaan ja alue on käyttötarkoituksen muutoksesta huolimatta säilynyt eheänä kokonaisuutena. Kohteen luonne on muuttunut olennaisesti leirikeskustoiminnan lakattua ja rakennusten siirryttyä pääasiassa yksityisiksi loma-asunnoiksi.

Suositus

Kohteella on paikallista historiallista arvoa, arvot eivät kuitenkaan muodostu niin merkittäviksi, että kohdetta tai rakennuksia olisi perusteltua merkitä kaavaan suojelumerkinnällä.

2 Tiivistelmä

Kaavassa rakennussuojelukohteet merkitään sr- tai sr-1-merkinnällä.

sr 	Suojeltava rakennus tai rakennusryhmä <p>Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja/tai maisema-mallisesti maakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä, jota MRL 41.2. §:n nojalla ei saa purkaa. Rakennuksissa suoritettavien toimenpiteiden ja pihapiirin uudisrakentamisen ratkaisujen tulee olla sellaisia, että rakennusten ja pihapiirien erityiset arvot säilyvät. Ennen rakennusta tai sen ympäristöä muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.</p>
sr-1 	Arvokas rakennus tai rakennusryhmä <p>Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti paikallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä. Rakennuksissa suoritettavat korjaus- ja muutostoimenpiteet sekä pihapiirin uudisrakentaminen tai muut lähiympäristöön kohdistuvat toimenpiteet tulee toteuttaa siten, että kohteen kulttuurihistoriallisesti ja/tai maisemallisesti arvokas luonne säilyy.</p>

Kohde	Suositus
Eskola, 435-402-13-3	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Keloniemi, 435-402-4-350	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Liansaari, 435-402-4-647	Suosittelaa suojelumerkintää sr.
Korppi, 435-402-7-130	Suosittelaa suojelumerkintää sr.
Piipeli, 435-402-7-34	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Vähä-Toivainen, 435-401-1-87	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Saarikeidas, 435-402-7-124	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Haapahankonen, 435-402-7-151	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Kuikko, 435-402-7-101	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.
Hakulinniemen leirikeskus	Suojelumerkintää ei pidetä arvot huomioiden perusteltuna.